Ч. 214 Пятниця 24 вересня (6 жовтня) 1893. Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и Адміністрація улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма принимають ся лишь франковані.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львовской".

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Газеты Львовской" и въ ц. к. Староствахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
за чверть року 1 зр. 35 к
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к

До ситуаціѣ парляментарнои.

Палата послôвъ Рады державнои збирає ся, якъ звѣстно, на засѣданє дня 10 с. м. Зъ помѣжь проектôвъ, якѣ думає правительство предложити палатѣ послôвъ буде мабуть найважнѣйше новеля до закона о краевôй оборонѣ, пôсля котрои служба презенційна въ краевôй оборонѣ має тревати два роки. Зъ инших справъ, якѣ прийдуть на порядокъ дневный заразъ на першôмъ засѣданю палаты послôвъ, будуть найважнѣйшій прелімінарь державный на 1894 р. и справа стану выимкового въ Празѣ. Чи правительство поставить сю послѣдну справу дѣйстно заразъ на першôмъ засѣданю на порядокъ дневный, годѣ ще певно сказати, але оно обовязане поставити єѣ якъ найскорше и длятого справа ся станесь актуальною для цѣлои ситуаціѣ парляментарнои въ надходячôй сесіи. Вôдъ становища, яке займуть поодинокѣ ґрупы парляментарнѣ, буде такожь зависѣти найблизша будучнôсть політична въ нашôй державѣ. Яке же становище займуть тѣ ґрупы, годѣ ще нинѣ на певно сказати; можна лишь загально припускати, що, якъ бодай доси, ситуація представляє ся для Молодочехôвъ некорисно. Правда, що теоретично взявши знайде ся въ парляментѣ богато послôвъ, котрѣ були бы противнѣ заведеню стану выимкового въ Празѣ, але питанє велике, чи практичнѣ взгляды позволять имъ стояти при самôй теоріи. То видко вже нинѣ досыть наглядно изъ поглядôвъ деякихъ членôвъ лѣвицѣ, котрѣ мали нагоду зазначити тѣ погляды передъ своими выборцями.

Характеристичне єсть, що два послы зъ нѣмецкои лѣвицѣ заявили згôдно передъ своими выборцями, що они не противлять ся станови выимковому въ Празѣ, але заразомъ и додали, що правительство мусить насамперед выказати причины, задля якихъ завело тамъ тôй станъ. Они старають ся отже вже теперь передъ выборцями погодити свою теорію зъ практикою. Пос. Русъ выступаючи въ Вайпертѣ дня 30 вересня передъ своими выборцями вдаривъ насамперед на правительство за то, що оно само своими способами безъ яснои цѣли довело въ Чехахъ до того стану, котрый ставъ ся причиною заведеня стану выимкового, але й заразъ додавъ: Колижь тôй станъ дôйшовъ вже до того, що нарушує ся чувство династичне, то певно не можна не похвалювати заведеня стану выимкового, котре оправдує ся навѣть тогды, коли оно стало ся повнымъ або частковымъ наслѣдкомъ власнои вины. О тôмъ однакожь мусить правительство дати поясненє.

Въ подôбный способъ высказавъ се и пос. Менґеръ передъ своими выборцями въ Єґерндорфѣ. Вôнъ сказавъ, що лѣвиця буде голосувати за станомъ выимковымъ въ Празѣ, але правительство повинно подати передъ тымъ причины. Сей посолъ доказувавъ дальше, що всѣ Нѣмцѣ въ Радѣ державнôй повиннѣ безъ рôзницѣ переконанъ сполучити ся, щобы узыскати бôльшôсть. Дотеперѣшнѣ заходы лѣвицѣ въ сѣмъ напрямѣ були безуспѣшнѣ. Вôнъ домагавъ ся дальше ухваленя закона о народностяхъ и утвореня трибуналу народного, котрый бы залагоджувавъ всѣ споры національнѣ. Для лѣвицѣ було бы добре, наколибъ правительство утворило постôйну бôльшôсть.

Зъ бесѣдъ сихъ двохъ послôвъ можна вже вносити, що лѣвиця буде голосувати за станомъ выимковымъ въ Празѣ. Такъ само, здаєсь, буде голосувати и клюбъ Гогенварта, а коли будуть голосувати за тымъ оба тѣ клюбы, то нема сумнѣву, що й третій великій клюбъ „Коло польске" буде такожь стояти по сторонѣ правительства. Становище прочихъ поменшихъ клюбôвъ парляментарныхъ буде зависѣти вôдъ того, чи поодинокѣ ихъ члены зрозумѣють належито вагу ситуаціѣ, чи зумѣють єѣ выкористати въ своихъ народныхъ цѣляхъ и чи схотять взяти добре на увагу значѣнє теоріѣ а практики и плятонічну любовь для якоись партіѣ та безхосеннôсть безвзглядної опозиціѣ, не маючои силы въ народѣ. А симъ поменшимъ клюбамъ прийде ся, здаєсь рѣшати въ такъ важнôй хвили.

Признаємо ся, що не можемо собѣ уявити, якъ уложилась бы ситуація політична въ нашôй державѣ, наколибъ станъ выимковый не узыскавъ санкціѣ Рады державнои. То лишь можна бы тогды сказати, що Молодочехи а зъ ними и всѣ бурливѣ елементы тріюмфували бы дуже; тѣ що мають и нинѣ силу, не стратили бы тогды певно нѣчого, але слабшимъ ледви чи вôдъ того бы полекшало.

Зъ рускихъ товариствъ.

„Боянъ львôвскій", перше статутове и добре зорґанізоване товариство рускихъ спѣвакôвъ въ краю нашôмъ, вступає зъ симъ рокомъ въ четвертый рôкъ истнованя. Що „Боянъ львôвскій" причинивъ ся доси дуже значно до розвою музики рускои — сего нѣхто не заперечить, хто мыслею перейде довшій рядъ утворôвъ музичныхъ, котрымъ „Боянъ" давъ житє и котрѣ выконавъ на своихъ концертахъ. Репертуаръ „Бояна" збôльшають безперестанно композиціями всѣ знаменитшѣ музики рускѣ, на ихъ чолѣ Лисенко. Кождый концертъ приносить новѣ плоды Мельпомены. Побôчь Вахнянина, Бажаньского, Матюка, Нѣщиньского, Копка, Воробкевича, Кумановского, Нижанковского яко такихъ, що вôдъ довшого часу трудять ся на поли музики, выросли новѣ авторы,

Стрѣча.

Оповѣданє — Л. Габіхта.

(Конець).

До ѣдучихъ на возѣ вытягнули ся руки изъ всѣхъ сторôнъ, а Антоніо роздававъ милостиню зъ такою приятностію и такъ бувъ тымъ занятый, що незадовго не стало єму й дрôбныхъ. Ажь ось надходить якась жѣнка въ лахманахъ а коло неи иде дѣвча, що якъ бы чогось бояло ся, держить ся єѣ споловѣлои и повнои латъ спôдницѣ. Жѣнка загорнула хустку на голову такъ, що зъ єѣ лиця майже нѣчого не було видко, лишь двоє великихъ, чорныхъ, глубоко запавшихъ очей, що дивили ся зъ пôдъ хустки на знатныхъ подорожныхъ на возѣ.

— Не стало вже грошей, — сказавъ Антоніо ласкавымъ голосомъ и притôмъ порушивъ вказуючимъ пальцемъ такъ, якъ то люблять робити Италіянцѣ.

На тѣ слова великѣ очи жебрачки ще бôльше отворились; она черезъ хвильку дивила ся говорячому до неи цѣкаво въ лице, якъ колибъ єго пôзнавала а вôдтакъ крикнула и зняла руку до неба. Матѣнко божа, то ты Антоніє?! Хиба ты воскресъ! и она выдивила ся на чужинця такъ, що ажь очи стали єй стовпомъ и здавало ся, що она зъ розуму зôйшла. Хустка злетѣла єй зъ головы и показалось єѣ поморщенє и вынидѣле лице, на котрôмъ все таки лишились ще були слѣды давнои красы.

— Царю небесный! Асунто! то й ты живешь, ты не вмерла! — крикнувъ Италіянець и однымъ скокомъ злѣзъ зъ воза та забуваючи на все, обнявъ обѣручь бѣдну обдерту жѣнку та пригорнувъ єѣ до свого серця. А она ажь не знала, що зъ нею дѣє ся та припершись до єго грудей ледви що промовила: То ты, Антоніє, не померъ якъ то менѣ сіндако (вôйтъ) говоривъ!

— А менѣ тôй падлюка писавъ, що ты померла та ще й прислав менѣ потвердженє твоеи смерти! Тажь то приходить ся здурѣти! — крикнувъ Италіянець зъ гнѣву.

— И ты таки на правду живешь?! Охъ Матѣнко божа! — и бѣдна женщина почала изъ радôстного зворушеня въ голосъ плакати та заедно дивила ся въ очи мужеви, котрого такъ чуднымъ способомъ тутъ стрѣтила. Она не могла того нѣякъ поняти, що тôй, котрого она оплакувала, про котрого думала, що вôнъ вже давно не жиє, стоить тутъ живый передъ нею и держить єѣ въ своихъ обнятяхъ.

— А то наша мала Рафаила?! Якажь она зробила ся хороша! — вôдозвавъ ся Антоніо и нахиливъ ся до дѣвчины, котра несмѣливо и боязько споглядала на чужого и ховала ся въ спôдницю матери.

— Рафаило, то твôй тато, вôдозвалась женщина до своєѣ доньки и пôдвела все ще опираючу ся дитину до свого чоловѣка, а вôнъ обнявъ єѣ, притуливъ до серця и ставъ щиро цѣлувати.

Доокола тои громадки збѣгло ся заразъ множество людей, котрѣ здивованѣ дивили ся на то, що стало ся и не могли нѣякъ того поняти. Тôй богато одѣтый панокъ мавъ бы бути тымъ бѣднымъ Антоніємъ Феральдімъ, котрого всѣ знали, а котрый колись давно вывандрувавъ зъ краю, а про котрого прийшла опôсля вѣсть, що вôнъ померъ? Вôйтъ такъ всѣмъ наговоривъ, а бѣдна Асунта, котрôй єѣ чоловѣкъ, доки живъ, посылавъ малу запомогу, зôйшла на жебры.

То таки на правду бувъ Антоніо—теперь вже всѣ єго добре пôзнавали, Италіянцѣ мають, бачите, добру память; кого разъ видять, не забудуть. — Якъ же то могло такъ стати ся, що тôй, о котрôмъ всѣ думали, що вôнъ померъ, явивъ ся наразъ живый передъ ними, и то ще такимъ паномъ та ще й зъ якоюсь панею, по котрôй вже зъ верха можна було пôзнати, що она якась велика богачка; всѣ тѣ великѣ брилянты въ єѣ ковткахъ и въ спинцѣ на грудехъ вартѣ були певно кôльканацять тысячѣвъ, бо свѣтили ся якъ сонце й ажь за очи ловили.

Люде зъ дива стали щось шептати мѣжь собою, але нѣхто не важивъ ся розпытуватись,

якъ Сѣчиньскій Топольницкій, Колесса. Въ слѣдъ за Львовянами пôйшовъ уже давнѣйше Перемышль и заснувавъ у себе „Бояна". Въ найновѣйшихъ часахъ трудить ся надъ такимъ дѣломъ о. Остапъ Нижанковскій въ Бережанахъ, а якъ бы трохи бôльше енерґіѣ, то въ Стрыю, Станиславовѣ, Тернополи и другихъ мѣстахъ могли-бъ скоренько повстати „Бояны", тымъ бôльше, що н. пр. въ Стрыю п. Ґерусъ удержує при церквѣ тамошнôй дуже численный и зправный хоръ. Наколи въ Денисовѣ, отже на селѣ, въ Токахъ въ Збаражчинѣ у о. П. Бѣлиньского и въ другихъ мѣсцевостяхъ розвинулись хоры, то тымъ скорше можуть они повстати въ окружныхъ мѣстахъ.

Коли на якôмъ поли Русины могли-бъ визначитись, то безъ сумнѣву поле музики єсть для нихъ дуже вдячне. Тôлько бôльше труду. Най бы на разѣ потворились въ нашихъ провінціональныхъ мѣстахъ бодай кружки спѣвацкі аматорскі на ладъ польскихъ „kółek przyjaciół muzyki", а се вже выстане. Мы знаємо богато Русинôвъ-спѣвакôвъ въ краю, котрî спѣвають у всякихъ хорахъ, а лишь не мають смѣлости чи охоты связати ся въ хоръ рускій. Репертуаръ ихъ запоможе охотно „Львôвскій Боянъ" своимъ выдавництвомъ нотного матеріялу. А всякій зъ насъ знає, що кружки спѣвацкі суть тымъ осередкомъ, довкола котрого згромадить ся охотно вся интеліґенція руска на провінціи. Выростуть новî силы, новî авторы и музика наша поплыве згодомъ такъ широкою струєю, що мы дѣйстно станемо достойнî славы, що народъ нашъ межи Славянами має найбôльше дару музичного. Охотно про-те мѣстимо низше вôдозву „Бояна" львôвского, котрою выдѣлъ того-жъ товариства кличе всѣхъ музикальныхъ Львовянъ до дальшого труду. Вôдозва та звучить:

„Зъ днемъ 5 жовтня розпочинає товариство „Львôвскій Боянъ" вправы мѣшаного и мужеского хору, котрî кождого четверга вôдбуватись будуть въ комнатахъ „Рускои Бесѣды" при ул. Вôрменьскôй ч. 2. Подаючи се до вѣдомости своихъ дотеперѣшныхъ членôвъ, запрошує выдѣлъ всѣхъ спѣволюбивыхъ Русинôвъ, котрî дорожать рускою пѣснею, щобы вступили въ члены товариства. Члены дѣйстнî платять по 20 кр. мѣсячно, члены пôдпомагаючî по 2 зр. рôчно. Записуватись въ члены просимо кождого четверга въ часѣ вправъ. — Початкуючî члены можуть користати зъ науки спѣву хорального, яка буде удѣляти ся въ школѣ спѣву, удержуванôй заходомъ и коштомъ „Львôвского Бояна". — Вôдъ Выдѣлу тов. „Львôвскій Боянъ" у Львовѣ, дня 4 жовтня 1893. — *Волод. Шухевичь* голова товариства. *П. Вахнянинъ*, діріґентъ.

Переглядъ политичный.

Доповняючій выборъ посла до Рады державнои зъ округа выборчого Жовкôвъ-Сокаль-Рава на мѣсце помершого посла о. Иосифа Брылиньского розписаный на день 6 падолиста с. р.

Зъ Тернополя доносять, що дръ Евзевій Черкавскій, посолъ до Рады державнои зъ мѣстъ Тернопôль-Бережаны зложивъ свôй мандатъ зъ причины глубокои старости.

Декотрî заграничнî часописи подали були вѣсть, що Австро-Угорщина порушила гадку спôльнои акціѣ державъ противъ анархістôвъ; зъ Вѣдня доносять теперь офіціяльно, що въ тамошныхъ добре поинформованыхъ кругахъ не знають о подобнôй акціи нѣчого.

Вѣсти о кризѣ міністеріяльнôй на Угорщинѣ суть зовсѣмъ безпôдставнî. — Въ кругахъ парляментарныхъ говорять, що віцепрезидентомъ палаты пословъ буде выбраный дръ Десидерій Перчель.

Зъ Ріо Жанейро доносять, що ворохобники почали знову бомбардувати мѣсто, въ наслѣдокъ чого лягло на улицяхъ мѣста богато людей трупомъ и завалило ся значне число домôвъ и публичныхъ будынкôвъ. Ворохобники захопили були въ бразилійскôмъ портѣ такожъ австрійскій корабель „Медуза" и ажь коли командантъ нѣмецкои ескадры упôмнувъ ся о него енерґічно, пущено єго на волю.

Новинки.

Львôвъ дня 5 жовтня.

— **Именованя.** Выдѣлъ краєвый именувавъ слѣвами технічными краєвого бюра меліораційного: Юліяна Мисякевича, Константина Висневского и Андрѣя Корнелю — и придѣливъ Мисякевичеви проектъ реґуляціѣ рѣки Полтвы; Висневского придѣливъ инжинерови Щепановскому до знимокъ рѣки Горѣшного Днѣстра, а Андрѣєви Корнелѣ поручивъ веденє будовы при обвалованю рѣки Сяну въ повѣтѣ тернобережскôмъ.

— **Конкурсы.** Опорожненî посады експедіентôвъ почтовыхъ: въ Путятинцяхъ повѣта рогатиньского зъ платнею 290 зр., въ Стецевôй повѣта снятиньского зъ платнею 190 зр. и въ Устю епископскôмъ повѣта борщѣвского зъ платнею 1060 зр. Подання о тî посады треба вносити до 14 жовтня. Такожъ опорожненыхъ кôлька посадъ листоносôвъ и возьныхъ въ рôчною платнею 400 зр. Подання треба вносити до 21 жовтня.

— **Ц. к. краєва Рада шкôльна** рѣшила на засѣданю дня 2 жовтня с. р. слѣдуючî справы: Потвердила выборъ Ивана Космана на репрезентанта учительского званя Рады шкôльнои въ Новôмъ Санчи и выборъ о. Юліяна Мандичевского въ Бѣлявець на вôдпоручника Рады пов. до окр. Рады шк. въ Бродахъ. Потвердила именованє о. Петра Левицкого на гр. кат. духовного члена до окр. Рады шк. въ Яворовѣ. Рѣшила зъорґанізувати народнî школы въ Увсю и Носовѣ повѣта пôдгаєцкого вôдъ 1 падолиста 1893. Вылучити громады Журавинъ и Кривки вô звязи шкôльнои въ Лютовискахъ и зъорґанізувати окрему школу народну вôдъ 1 вересня 1894. Перемѣнити двоклясову школу въ Рожнѣтовѣ пов. долиньского на чотироклятову вôдъ 1 вересня 1894 Установила сталого гр. кат. и р. кат. катехита для народ. школъ въ Перемышли на передмѣстю львôвскôмъ. Именувала учителями школъ народныхъ: Антона Жураковского управ. въ Залужу; Зефірина Щепановского учит. въ Старôмъ Збаражи; Мих. Немирôвского уч. мол. школы на Засаню въ Перемышли; Франца Зентжевича управ. въ Дубнѣ; Алекс. Жуковского учит. у Вовчкôвцяхъ; Войтѣха Малецкого уч. мол. въ Борщевѣ; Романа Сигнарского уч. мол. въ Одпоришевѣ; Василя Залеского въ Увислю; Михайлину Цьонґлевичѣвну ст. уч. и Анелю Кордашевску мол. уч. въ Кроводрѣ; Антона Гутковского уч. въ Явôрнику польскôмъ; Маєра Кона жидôвскимъ катихитомъ въ женьской школѣ въ Тернополи. Потвердила у званю учительскôмъ: дра Альфреда Янера у Львовѣ, о. Осипа Москалика и Леонарда Гайдера въ Сяноцѣ, Илю Кокорудва и Осипа Левицкого въ ґімназіи въ Станіславовѣ, Ивана Пельчара въ Тарновѣ и Онуфрія Ґецьова въ Рєшовѣ.

— **У всѣхъ середныхъ школахъ у Львовѣ и въ ґімназіи въ Яслѣ** позволила краєва Рада шкôльна завести одноразову науку.

— **Стипендію** меліораційну въ сумѣ 1000 зр. на оденъ рôкъ надавъ Выдѣлъ краєвый укôнченому слухачеви політехніки Володиславови Бродовичеви, а стипендіѣ въ фонду краєвого по 1000 зр. надавъ инжинєрамъ Осипови Гризецкому и Михайлови Корнелі.

— **Совѣтъ Народного Дому у Львовѣ** розписує конкурсъ на три стіпендіѣ, кожда по 100 зр., зъ фундаціи бл. п. о. Петра Целевича зъ речинцемъ до 30 падолиста 1893 року. Тî стіпендіѣ призначенî для молодежи середныхъ и высшихъ школъ и роздадуть ся лише на одинъ рôкъ шкôльный. Свояки мають першеньство.

— **На будову руского народного театру** надôславъ д-ръ Теодоръ Крушиньскій въ Храплячь 2 зр., на котрî зложили ся панѣ Т. Е. М., о. Е. М. и д-ръ Крушиньскій. — Дальше зложили панѣ Е Смалько 1 зр., о. Стефановичъ 1 зр., п. Леонидъ Царь богословъ 2 зр., Теодосій Царь 1 зр. а вкôнци п. Григ. Зацерковный студ. правъ задержавъ для себе купонôвъ за 2 зр.

— **Театръ нашъ** гостить теперь въ Камѣнцѣ струмиловôй, куды переѣхавъ по довшôй гостинѣ въ Сокали а вôдтакъ у Мостахъ великихъ. Перше представленє въ Камѣнцѣ вôдбулось 3 жовтня. Прочî представленя будуть даватись кождого тыждня що вôвтôрка, четверга, суботы и недѣлѣ. Въ Сокали и Мостахъ публика навѣщала нашъ театръ. Єсть се доказомъ, що руска интелі-

---

якъ то стало ся, що чоловѣкъ и жѣнка стрѣтились тутъ знову.

Лишь на женщину на возѣ не зробила цѣла ся сцена нѣякого враженя. Бурî очи Американки дивили ся зъ разу здивованî на то якесь дивне поступованє єѣ чоловѣка. Чи вôнъ зъ розуму зôйшовъ, чи що такого, що скочивъ наразъ зъ воза и почавъ обнимати якусь жебрачку?

Але поволи почала и ѣй проясньовати ся цѣла подѣя, хочь она анѣ слова не розумѣла зъ того, що люде говорили; але она зачула имя Асунта и зъ того великого зворушеня а вôдтакъ и зъ радости обоихъ могла змѣркувати, що єѣ чоловѣкъ стрѣтивъ тутъ зовсѣмъ несподѣвано свою першу жѣнку, о котрôй єму сказали, що она померла.

Практична Американка не ломила собѣ дальше головы надъ тымъ, якъ то все могло стати ся, лишь старала ся скоро рѣшитись, що має робити. Зъ чоловѣкомъ, що ѣй заподѣявъ таку зневагу, лишивъ єѣ и скочивъ, щобы кинутись на шию якôйсь обдертôй жебрачцѣ и зважививъ ся на то, щобы тî лахи притулити до своеѣ паньскои одежѣ — зъ такимъ чоловѣкомъ она зумѣє скоро упоратись: вôнъ не вартъ мати богату знатну паню за жѣнку; нехай жиє дальше зъ бѣдаками, зъ котрыхъ выйшовъ. Вôнъ не вартъ нѣчого бôльше, лишь щобы єго копнути ногою, и она уважала то собѣ за щастє, що буде могла симъ дивнымъ способомъ позбути ся того дивного чоловѣка, котрый ѣй нинѣ просто огидъ и опротивѣвъ.

Отже коли Италіянець пригадавъ собѣ наразъ свою другу жѣнку и все таки трохи заклопотаный почавъ ѣй розказувати, якого лиха наробивъ єму сіндако своєю пôдлотою, махнула Американка на все лишь рукою и сказала:

— Добре, добре, ты знайшовъ знову свою жѣнку, о котрôй ты думавъ, що она померла, и я виджу, якій ты зъ того щасливый. Не буду вамъ стояти дальше на перешкодѣ; держи собѣ тыхъ 10.000 франкôвъ, що маєшь при собѣ — для васъ обôдранцѣвъ и того стане— и скажи вôзникови нехай заразъ завертає!

Коли Антоніо зъ цѣлою краснорѣчивостію Италіянця хотѣвъ ще звиняти ся и оправдуватись, сказала она до него холодно: Шкода твоеѣ бесѣды, а позбиравши все свое знанє италіяньскои мовы, обернула ся до вôзника и приказала остро: Cocchiere, voglio ritornare, subito! (Вôзнику, завертай скорѣйше!) и навѣть не споглянувши на свого чоловѣка, вернула ся назадъ дорогою, котрою була приѣхала, а на єѣ лици не було анѣ слѣду якогось зворушеня.

Хто то була тота панѣ? спытала теперь Асунта свого чоловѣка и дивила ся ще черезъ хвильку за незнакомою такимъ поглядомъ, що по нѣмъ можна було заразъ пôзнати, що она вже по трохи и догадувала ся.

— Я тобѣ все розкажу Асунто — але скажи менѣ насамперѣдъ, хто тобѣ донѣсъ, що я померъ?

— А хтожь бы, якъ не сіндако. Буде тому теперь рôкъ, коли вôнъ давъ менѣ десять лірôвъ и сказавъ при тôмъ: То послѣдній грошѣ, якій вамъ приношу; бѣдный Антоніо, пожаль ся Боже, померъ тамъ за моремъ на жовту пропасницю и то все, що вôнъ вамъ лишивъ. Зъ болю и зворушеня я тяжко занедужала, а вôдтакъ — не докôнчила вже дальше и споглянула сумно на свои лахи, котрî ажь надто добре за ню говорили.

— А вôнъ менѣ писавъ якъ разъ о тôй самôй порѣ, що ты померла та ще й пôславъ свѣдоцтво твоеѣ смерти, той проклятый поганець!

— Ты посылавъ що чверть року по 10 франкôвъ на руки сіндака; не було то богато, але я тобѣ все таки и за то була вдячна — и....

— Ахъ той падлюка! Ажь теперь вже все розумѣю! крикнувъ Антоліо и затиснувъ кулаки изъ гнѣву. Ты кажешь 10 франкôвъ! — а я посылавъ тобѣ за кождый разъ по 100 франкôвъ а послѣдный разъ 1000 фр. на то, щобы ты зъ малою и молодшимъ своимъ братомъ ѣхала до Америки. Той ворогъ сховавъ тî грошѣ до власнои кишенѣ, а щобы цѣле

ґенція тыхъ сторôнъ вôдчувае потребу духовои поживы, бо жь бувають и такû стороны, въ котрыхъ всѣ верствы народу нашого, навѣть и Поляки, радо гостять въ театрѣ нашôмъ, а лишь не видко интеліґентныхъ Русинôвъ. Хто бувъ послѣдными часами въ театрѣ нашôмъ, той знае, що персоналъ артистичный есть дуже добрый, а штуки грають ся новû и зъ великою старанностію.

— **Холера.** Дня 3 жовтня захорувало на холеру 12 осôбъ, выздоровѣло 2, а померли 4.

— **Огнѣ.** Въ Горожанцѣ великôй коло Комарна въ ночи зъ 1 жовтня при великôй бури погорѣло руске приходство и шѣсть господарѣвъ. На приходствѣ згорѣло все, кромѣ худобы. Будынки були асекурованû на 3000 зр. а огонь заробивъ шкоды на 4000. О. М. Матковскій лишивъ ся безъ хлѣбла и безъ стебла. Погорѣвшû господарѣ лише въ части були обезпеченû. Зима вже за плечима, то помôчь погорѣлцямъ конче потрѣбна, и поручаемо ихъ жертволюбію земляковъ. — Въ Яжовѣ старôмъ въ пов. яворôвскôмъ погорѣвъ Федько Барôгъ и Василь Зѣнько. Шкода выносить 650 зр. а не була обезпечена. — Въ Жидачевѣ згорѣла шопа зъ збôжемъ, вартости 600 зр. — Въ Джуринѣ въ чортков скôмъ повѣтѣ згорѣла стодола и шопа зъ 78 копами збôжа, власнôсть Маріѣ Островерховои, вартости 900 зр., вôдтакъ хата, шопа и 14 копъ збôжа на сусѣднôмъ обôйстю Пилипа Браткова, черезъ що мавъ вôнъ шкоду на 400 зр, и 35 кôпъ збôжа у Петра Стадника, вартости 150 зр. Лише будынки Островерховои були обезпеченû.— Въ Заболотôвцяхъ згорѣли три загороды, вартости 1900 зр; въ Изидорôвцѣ 6 загородъ згорѣло зъ причины заздрôстнои селянки, котра пôмстила ся въ той способъ на однôмъ подружію. — Въ Жупаню згорѣла загорода Турянскихъ зъ причины пôдпаленя.

— **Самоубійство ученика.** Дня 30 вересня въ ночи застрѣливъ ся Осипъ Гурвіцъ, 17 лѣтный сынъ богатого купця въ Бродахъ Залеля Гурвіца. Родичѣвъ его не було тогды дома, а причиною самоубійства мае бути се, що Осипъ не зложивъ вступного испыту до пятои клясы ґімназіяльнои.

Господарство, промыслъ и торговля.

Исторична минувшôсть нашихъ ростинъ лушпаковыхъ.

(Пôсля дра Е. С. Цірна).

Нашû ростины лушпаковû, якъ: горохъ, бôбъ, фасоля и сочевиця належать до тыхъ, що дають найбôльше поживы; ихъ вартôсть поживна, мало що не такъ велика, якъ мяса, котре зô всего, що чоловѣкъ ѣсть, есть найпоживнѣйше. Овочь тыхъ ростинъ, зерно, мае въ собѣ головно дуже богато бôлковиня, якъ то можна побачити изъ слѣдуючого порôвнаня: барабоця мае 1 до 2 процентъ бôлковиня, зерно ячменю и кукурудзы 10 проц., жито 11, пшениця 13, зерно гороху вже 22, сочевиця 23 а бôбъ ажъ 25 проц. Можна отже справедливо сказати, що лушпаковû ростины — то ростинне мясо. Цѣкавожъ знати, вôдъ коли и де первѣстно зачали люде уживати сихъ ростинъ на поживу, та чи они де ростуть ще дико.

Про горохъ сѣйный знае ся вже на певно, що вôнъ нѣгде не росте дико. Декотрû ученû доказували, що горохъ рôсъ первѣстно дико на Криму, але той поглядъ показавъ ся хибнымъ, бо коли въ швайцарскихъ озерахъ знайдено останки пальовыхъ будôвель, зъ тыхъ дуже давныхъ часôвъ, коли то люде лишь на водѣ ставили собѣ хаты, то вже тамъ знайдено зерна гороху подôбнû зовсѣмъ до теперѣшного. Бувъ то горохъ зовсѣмъ подôбный до теперѣшного сѣйного гороху; зерно его було кругле и мале. Можна отже вносити, що изъ сего гороху вывѣвъ ся теперѣшный горохъ огородовый. Де Кандоль догадуе ся, що сей первѣстный горохъ занесено въ дуже давныхъ часахъ зъ Азіѣ до Европы, ще тогды, коли до Европы прийшли азійскû народы. Єгиптяне и жиды не знали гороху; за то въ пôвнôчнôй Индіи управляно горохъ вже въ дуже давныхъ часахъ. До Хіны занесено горохъ мабуть изъ захôдной Азіѣ, бо тамъ есть ще зъ 16 столѣтя згадка про „магометанскій горохъ“. Греки и Римляне управляли горохъ вже въ найдавнѣйшихъ часахъ и мали на него подôбну назву; у Грекôвъ называвъ ся горохъ „пізосъ“ а у римлянъ „пізумъ“. Можна отже згодити ся на то, що доказуе Де Кандоль, а то, що Азійцѣ занесли горохъ зъ Азіи до Европы и що въ Азіи управляли его на заходѣ и на полудни вôдъ Кавказу ажь до Персіѣ.

Зеленый горохъ яко страву почали уживати ажь вже въ новѣйшихъ часахъ. Вправдѣ вже въ 16 столѣтю бувъ горохъ по монастиряхъ въ Нѣмеччинѣ и Францін улюбленою стравою, але всежъ таки треба було довшого часу, закимъ горохъ ставъ ся уживати загально на страву. Ще въ 1660 р. не було н. пр. въ Нѣмеччинѣ гороху и его спроваджувано по бôльшôй части зъ Голяндіѣ. Такъ само й у Франціи почато уживати зеленый горохъ на страву ажь въ 17 столѣтю и его уживане стало ажь тогды загальне, коли маркіза Помпадуръ черезъ париского комісаря поліціѣ закупила весь молодый горохъ въ Парижи, хотѣвши угостити нимъ вôдтакъ короля Людвика XV.

Такъ само якъ горохъ, есть також всюды розширена и фасоля, котра якъ звѣстно мае найбôльше всѣлякихъ вôдмѣнъ, що вôдрôзняють ся вôдъ себе не лишь убарвленемъ цвѣту але й самого насѣня, а часомъ навѣть и лушпины або стручкôвъ. Дръ Мартенсъ начислививъ 125 родôвъ фасолѣ. Майже всѣ ботаники були ажь до послѣднихъ десяткôвъ лѣтъ того переконаня, що фасолю занесено до Европы зъ Индій. Показало ся однакожь, що у всхôдной Индіи нема нѣгде дико ростучои фасолѣ. Такъ само не управляли фасолѣ анѣ Єгиптяне анѣ жиды; въ староиндійскôй мовѣ (санскритѣ) нема навѣть й назвы на ту ростину; въ розкопахъ Троѣ и въ будôвляхъ пальовыхъ такожь не знайдено нѣгде насѣня зъ неи. Греки называли ту ростину „доліхосъ“, а Римляне „фазеолюсъ“ або „фазіолюсъ“, вôдъ котрого пошла и наша назва. Въ списѣ ростинъ, котрû наказувавъ садити въ огородахъ цѣсарь Кароль Великій, знаходить ся вже також и назва „фазеолюмъ“, але нема близшого опису ростины и не можна знати, чи то якъ разъ була наша фасоля.

Вже въ 15 столѣтю було звѣстно, що фасолю управляють не лишь въ умѣренно теплыхъ але й въ неконче ще дуже горячихъ сторонахъ Африки и Америки а писаселѣ зъ 16 столѣтя называли фасолю часто турецкимъ бобомъ. Де Кандоль розважуючи то все старавъ ся доказати, що фасолю занесено до насъ не зъ полудневои але изъ захôдной Азіѣ, ажь наразъ въ найновѣйшихъ часахъ показало ся, що фасоля не походить зъ Азіѣ лишь зъ Америки. Коло Анконъ недалеко Лімы въ Перу вôдкопано старо-перуанськû гробы а въ нихъ знайдено и насѣнє ростинъ лушпаковыхъ. Професоръ Вітмакъ въ Берлинѣ доказавъ, що мѣжь тымъ насѣнемъ було и насѣнє фасолѣ а именно зъ того рода, котрый звѣстный въ ботаницѣ пôдъ назвою подовгастои, червонои. Можна бы вправдѣ припускати, що въ тыхъ гробахъ, котрû, якъ здаесь, не всѣ походять зъ тыхъ часôвъ, закимъ ще вôдкрыто Америку, знайшлась фасоля, занесена зъ вôдки инде, але Де Кандоль замѣтивъ справедливо, що въ списѣ тыхъ ростинъ, якû тамъ знайдено, суть лишь такû, котрû первѣстно були лишь въ Америцѣ. На сѣй пôдставѣ старавъ ся Де Кандоль доказати, що фасоля походить первѣстно зъ Америки. (Конецъ буде.)

— **Ц. к. Дирекція зелѣзницѣ** оголошуе: Дня 27 вересня с. р. вôддано до публичного ужитку шляхъ зелѣзничій Люблана-Ґотше, належачій до зелѣзниць низшо-краиньскихъ зô стаціями, взглядно пристанками: Люблана У. К. Б., Ляверца, (пристанокъ), Скофельца, Св. Марейнъ, Ґрослюпъ, Предале (пристанокъ), Цобельсберґъ, Ґутенфельдъ, Ґросляшіцъ, Ортенеґъ, Райфніцъ, Мітердорфъ (пристанокъ), Ґотше и Ґотше (мѣсце до накладаня угля). Стаціѣ: Люблана У. К. Б., Скофельца, Св. Марейнъ, Ґрослюпъ, Цобельсберґъ, Ґутенфельдъ, Ґросляшіцъ, Ортенеґъ, Райфніцъ, Ґотше, отворенû для загального руху; пристанки: Ляверца, Предоле и Мітердорфъ для руху особового и пакункового, напослѣдъ мѣсце накладаня Ґотше для накладаня вугля.

обманьство не вийшло нѣколи на верхъ, выславъ вôнъ насъ таки ще за житя на той свѣтъ! То рѣчь дуже легка! Де той злодѣй? Дайте его сюды, нехай ему вязы скручу. Де есть сіндако?! спытавъ Антоніо людей, що стояли коло него и вже всѣлякими замѣтками мѣшали ся до розмовы чоловѣка зъ жѣнкою.

Ба, де сіндако?!

Нѣхто не знае, де вôнъ подѣвъ ся, вôдозвало ся наразъ кôлька голосôвъ. Вôнъ шѣсть лѣтъ тому назадъ выѣхавъ десь за море, кажуть, до Бразиліѣ, и певно, що вже не верне, бо опôсля показало ся, що той честный панокъ не одного оциганивъ.

Антоніо Феральді вже й не пошукувавъ дальше за падлюкою вôйтомъ; то лишь признававъ, що колибъ не та хитра штучка сіндака, то вôнъ не вôднайшовъ бы бувъ того щастя, котре ему теперь знову усмѣхалось. Колибъ не той обманецъ, що зробивъ его поза плечима вдôвцемъ та ще й приславъ фальшиве свѣдоцтво смерти Асунты, то вôнъ не мôгъ бы бувъ оженити ся въ богатою Американкою и власными силами бувъ бы певно тамъ за моремъ не поставивъ ся на ноги, коли хибна спекуляція зовсѣмъ була его зруйнувала и кинула въ пропасть нещастя. Теперь же все красше зложило ся, якъ вôнъ того сподѣвавъ ся — то тяжке ярмо, яке на него наложила его друга жѣнка, ставало ся для него инодѣ вже таки дуже тяжкимъ; богата, примхована Американка давала ему неразъ гôрко почути своє паньство и вôнъ въ души неразъ гôрко на то нарѣкавъ, але терпѣвъ дальше, бо не знавъ, що почати, колибъ его жѣнку напала колись наразъ яка примха и она выкинула его якъ ту забавку, котра вже навкучилась. А вôнъ знавъ добре свою красавицю Марі — она не знала въ такихъ рѣчахъ жартôвъ и безъ всякихъ короводôвъ бралась вôдъ разу до дѣла. — Теперь бувъ вôнъ вже свободный; — его люба, една Асунта, котрои дорогій образъ нѣколи не затиравъ ся въ его серци, знайшла ся знову. Лишь она була для него а вôнъ для неи и ему було якъ тôй рыбѣ, що по довгôй блуканинѣ верне назадъ у ту воду, що конче потрѣбна для еѣ житя.

Тыхъ десять тысячѣвъ франкôвъ, якû ему лишила Американка, було для Антонія Феральдіого достаточно, щобы вôнъ тутъ въ своѣй вôтчинѣ ставъ богатымъ чоловѣкомъ. За тû грошѣ мôгъ вôнъ купити собѣ красне ґаздôвство и въ веселости та спокою жити зъ своєю рôднею. Антоніо живъ зъ своєю Асунтою щасливо, забувъ на свою богату Американку, а й она на завсѣгды пропала для него.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 5 жовтня. Долѣшно-австрѣйска палата адвокатôвъ запротестувала противъ заведеня замкненого числа въ адвокатурѣ.

Будапештъ 5 жовтня. Чолича, котрый хотѣвъ убити примаса угорского, засуджено на 10 лѣтъ вязницѣ.

Шербурґъ 5 жовтня. Два французскû кораблѣ вôдплыли до Копенгаґи на повитане царя.

Ріо-Жанейро 5 жовтня. Команданты заграничныхъ кораблѣвъ зъ выимкою нѣмецкого заявили адміралови Мелльо, що будуть стрѣляти на его кораблѣ, скоро вôнъ буде бомбардувати мѣсто.

Надôслане.

За редакцію вôдповѣдае Адамъ Креховецкій

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.